

7. évfolyam Helyi tanterv

(2020 NAT)

Teljes óraszám 34x 2= 68

A 7 évfolyam irodalomtanításának témakörei:

- Korok és portrék- 30 óra
- Magyar vagy világirodalmi regény-12 óra
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében 22 óra
- Dráma - 4óra

A 7. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Irodalom	
TÖRZSANYAG	FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
I. Korok és portrék 30 óra	
A)-B) Felvilágosodás- Romantika	
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél	<ul style="list-style-type: none">– A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése– A felvilágosodás és a romantika korának művelődéstörténeti és irodalmi programjának megismerése– a táj és környezet szerepe a lírában, a magyar táj értékeinek felfedezése-környezettudatosságra nevelés– Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása– Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése– Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers)– Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli– Néhány alapvető lírai műfaj jellemző
Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenesaljától	
Kölcsy Ferenc: Emléklapra	
Kölcsy Ferenc: Huszt	
Kölcsy Ferenc: Áldozat	
Kölcsy Ferenc: Himnusz	
Kölcsy Ferenc: Parainesis (részletek)	
Vörösmarty Mihály: Szózat	
Vörösmarty Mihály: Szabad sajtó	
Vörösmarty Mihály: Fogytán van napod	
A Szózat és Himnusz összehasonlítása	
Petőfi Sándor: A bánat egy nagy óceán	
Petőfi Sándor: Nemzeti dal	
Petőfi Sándor: Szeptember végén	
Petőfi Sándor: Földét a földműves	
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...	
Petőfi Sándor: Reszket a bokor	
Petőfi Sándor: Úti levelek	
Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet	
Petőfi Sándor: Föltámadott a tenger	
Tompa Mihály: A madár fiaihoz	
Arany János: A fülemile	
Arany János: Vásárban	
Arany János: Szülőhelyem	
Arany János: Szondi két apródja	
Ajánlott művek:	
Kossuth-nóta	
Jókai Mór: A magyar nemzet története regényes rajzokban (Kossuth Lajos – részlet)	
Vörösmarty Mihály: Petike	
Petőfi Sándor: Egy gondolat bánt engemet	

<p>Petőfi Sándor: Reszket a bokor, mert... Petőfi és Arany levelezése – részletek Arany János: V. László Arany János: Szondi két apródja</p>	<p>darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora – A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése – Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése – A kisepikai és a nagyepikai alkotások különbségeinek felismerése (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz, stb.) <p>FOGALMAK romantika; közösségi emlékezet, önazonosság; szállóige, szónoklat, humor, óda, elégia, dal, himnusz, epigramma, kisepika, anekdota, novella, elbeszélés</p>
II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény 12 óra	
<p>Robert Louis Stevenson: Két évi vakáció GeraldDurel: Családom és egyéb állatfajták Jókai Mór: A kőszívű ember fiai Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.) – Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ) <p>FOGALMAK történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás</p>

III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében 22 óra

A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában 8 óra

Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...	<ul style="list-style-type: none">– A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése– A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása– Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása– a táj szimbolikussá válása, a táj észlelése a 20. század elején, a környezet kiüresedésének érzete– Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése– Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása– Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése– Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum <p>FOGALMAK metonímia, szimbólum; anafora</p>
Ady Endre: Őrizem a szemed	
Ady Endre: Párizsban járt az ősz	
Vajda János: Nadas tavon	
Kosztolányi Dezső: Üllői úti fák	
József Attila: Csendes estéli zsoltár	
Ajánlott : Ady Endre: Ember az embertelenségben Ady Endre: Krisztus-kereszt az erdőn Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani? Kosztolányi Dezső: Ének a fiatalokról	

B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában 12 óra

Mikszáth Kálmán: Tavaszri rügyek	<p>FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK</p> <ul style="list-style-type: none">– A történetmesélés egyszerűbb formáinak átismétlése– A 19. és 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella– Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése– A novella és az elbeszélés műfaji	
Mikszáth Kálmán: Bede Anna tartozása		
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány		
Kosztolányi Dezső: Ozsonna		
Karinthy Frigyes: Irodalom		
Ady Endre: Répakapalás		
Kiss Ottó: Hangyák élete		
Paolo Coelho: Az alkímista		
Ajánlott irodalom: Mikszáth Kálmán: A Balóthy-domínium Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös		

	<p>sajátosságainak felismertetése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz) <p>FOGALMAK kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma</p>
IV. Dráma 4 óra	
Moliére: A fősvény	<ul style="list-style-type: none"> – A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata – A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása – A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével – A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése – A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése – Drámarészletekből drámaegész kibontása – Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben <p>FOGALMAK dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok</p>

8. évfolyam helyi tanterv
3X 34 óra= 102 óra
(2020 NAT)

- Korok és portrék- 10 óra
- Magyar vagy világirodalmi regény-12 óra
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében- 45 óra
- Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében 19 óra
- A 20. századi történelem az irodalomunkban- 10 óra
- Szórakoztató irodalom- 6 óra

A8. ÉVFOLYAM TANANYAG-TARTALMA:

Irodalom	
TÖRZSANYAG	FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK
I. Korok és portrék10 óra	
A,Impresszionizmus	
Tóth Árpád: Körúti hajnal	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – a természet szépségének és harmóniájának megjelenítése, a tiszai környezet szeretete – Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése – Alapvető lírapoétikai szakterminusok bevezetése (lírai én, lírai én pozíciói; hangulati líra, gondolati líra, közösségi líra; helyzetdal, életkép, megszólító vers) – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése: pl. vidám, könnyed, humoros, ironikus, emelkedett, fennkölt, meghitt, idilli – Néhány alapvető lírai műfaj jellemző darabjának megismerése (pl.: dal, himnusz, epigramma, óda) – Alapvető szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora – A novella és a regény műfaji sajátosságai felismerése
Juhász Gyula: Milyen volt	
Juhász Gyula: Tiszai csönd	
<u>Ajánlott irodalom:</u> Juhász Gyula: Anna örök	
Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú Tóth Árpád: Láng	

	<ul style="list-style-type: none"> – Novellákat és regények különböző szempontok szerinti (téma, műfaj, nyelvi kifejezőeszközök) értelmezése
--	---

II. Magyar vagy világirodalmi ifjúsági regény 12 óra

<p>Mándy Iván: Az enyedi diák vagy Csukás István: Vakáció a halott utcában Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig vagy Pillangó</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Otthoni olvasás és közös órai szövegfeldolgozás: nagyobb szövegegység áttekintő megértése és egyes szövegrészletek részletes megfigyelése – A cselekményben megjelenő élethelyzetek, konfliktusok azonosítása, véleményalkotás – A cselekmény ismertetése az elbeszélés időkezelésének megfigyelésével (pl. egyenes vagy fordított időrend, késleltetés, összefoglalás, időbeli ugrások, stb.) – Az elbeszélte világ főbb jellemzőinek összefoglalása (pl. realista, romantikus, varázslatos, egy- vagy többszintű világ) <p>FOGALMAK történet és elbeszélés, előre- és visszautalás, késleltetés, epizód, jelenet, leírás, kihagyás</p>
---	---

III. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében 45 óra

C) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában 26 óra

Ady Endre: Lédával a bálban	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitást meghatározó lírai szövegek olvasása, megértése, megbeszélése – A 20. század első felében megjelenő művelődéstörténeti és irodalmi programok bemutatása – Az irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és egyéni erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Lírai szövegek poétikai-retorikai-stilisztikai elemzése
Ady Endre: A magyar Ugaron	
Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba Ady Endre: Üzenet egykori iskolámba	
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...	
Babits Mihály: Messze...messze...	
Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom	
József Attila: Mama / Születésnapomra	
József Attila: Rejtelmek	
József Attila: Kertész leszek	
József Attila: Születésnapomra	

Reményik Sándor: Templom és iskola	<ul style="list-style-type: none"> – Alapvető lírapoétikai szakterminusok alkalmazása – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése – Szóképek felismerése: hasonlat, megszemélyesítés, metafora, metonímia, szinesztézia, szimbólum <p>FOGALMAK metonímia, szimbólum; anafora</p>
Áprily Lajos: Március	
Radnóti Miklós: Nem tudhatom	
<p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Dsida Jenő: Kalendárium szonettekben (részlet)</p> <p>Dsida Jenő: Születésnap köszöntő édesanyámnak</p> <p>József Attila: Szeretném, ha vadalmafa lennék</p> <p>József Attila: Istenem</p> <p>Áprily Lajos: A rím</p> <p>Radnóti Miklós: Hetedik ecloga</p>	
D) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában 15 óra	
Kós Károly: Az országépítő (részlet)	<ul style="list-style-type: none"> – A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése – A 20. század elejének epikai sokszínűsége, pl.: történelmi regény, idill, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; paródia; lírai novella, realista novella – Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése – A novella és az elbeszélés műfaji sajátosságainak felismertetése – Kisepikai és nagyepikai alkotások különbségei (cselekmény, szereplők, helyszínek, tematikus fókusz) <p>FOGALMAK kisepika, novella, elbeszélés, iskolaregény, fejlődésregény; népies regény; humor, paródia; lírai novella, realista novella, aforizma</p>
Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály	
Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)	
Nyírő József: Uz Bence (részlet)	
E) „Vérző Magyarország” – Trianon a magyar irodalomban 4 óra	
Reményik Sándor: Mi a magyar?	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése – A történelmi tragédia megjelenése irodalmi alkotásokban – Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak

	<p>megfigyelése</p> <p>FOGALMAK békediktátum, elcsatolás, nemzeti trauma, nemzeti érzés, Kárpát-medencei magyarság, nacionalizmus, patriotizmus</p>
IV. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század második felében 17 óra	
A) Líra a 20. század második felének magyar irodalmában 12 óra	
Szabó Lőrinc: Tücsökzene (részletek) Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet Weöres Sándor: A társ Kányádi Sándor: Két nyárfa Kányádi Sándor: Öreg iskola ünnepére Wass Albert: Üzenet haza (részlet)	<ul style="list-style-type: none"> – A lírai nyelvhasználat sajátosságainak átisméltése – Alapvető hangulatok, beszélői attitűdök, modalitások felismerése – Néhány lírai műfaj jellemzőinek megismerése (lírai önéletrajz, népies dal) – Szóképek, alakzatok felismerése <p>FOGALMAK lírai önéletrajz, népies dal</p>
B) Epika a 20. század második felének magyar irodalmában 5 óra	
Sütő András: Anyám könnyű álmat ígér (részlet) Tamási áron: Bölcső és Bagoly Örkény István: Egyperces novellák	<ul style="list-style-type: none"> – A történetmesélés egyszerűbb formáinak átisméltése – A 20. század második felének epikai sokszínúsége, pl.: lírai szociográfia, egypercesek – Novellák és regényrészletek szövegközpontú elemzése – Az egyperces novella műfaji sajátosságainak felismertetése – Önéletrajzi ihletettség a 20. század második felének epikájában – A groteszk megjelenése a korszak irodalmában <p>FOGALMAK egyperces, groteszk, humor</p>
Dráma 10óra	
Irodalom és színház vagy mozgókép Egy szabadon választott drámai alkotás William Shakespeare: Szentivánéji álom vagy Romeo és Júlia	

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK:

- A színpadi hatáskeltés eszközeinek vizsgálata
- A drámai döntési helyzetek, motivációk, konfliktusok felismerése, vizsgálata, megvitatása
- A dráma cselekményének megértése, rekonstruálása szerkezeti vázlat segítségével
- A komikum, a humor tartalmi és nyelvi jellemzőinek megismerése
- A monológ és a dialógus szerepének megkülönböztetése
- Drámarészletekből drámaegész kibontása
- Részvétel egy drámai mű színreviteléhez kapcsolódó tevékenységben

FOGALMAK

dráma mint műnem, tragédia, komédia, színház; a drámai szerkezet, alapszituáció, bonyodalom, konfliktus, tetőpont, megoldás; monológ, dialógus, tér- és időviszonyok; drámai szerepkörök, szereplők rendszere, jellemtípus

V. A 20. századi történelem az irodalomban -10 óra (világháborúk, holokauszt, romaholokauszt, a kommunista diktatúra áldozatai, 1956)

Irodalom és mozgókép Szabó Magda: Abigél Kertész Imre: Sorstalanság	<ul style="list-style-type: none">– A történelmi traumák megjelenése az irodalmi alkotásokban– Diktatúrák és áldozatok, erkölcsi dilemmák és konfliktusok ábrázolása a hatalom és a kiszolgáltatott egyének között.– Az irodalmi művek alapján az egyes emberek erkölcsi felelősségének tudatosítása– Egyes olvasott szövegek jellegzetes poétikai-retorikai alakzatainak megfigyelése <p>FOGALMAK jellemejlődés, szolidaritás, holokauszt, koncentrációs tábor, diktatúra, forradalom, szovjet megszállás, emigráció, emigráns irodalom</p>
Pilinszky János: Francia fogoly (részlet)	Pilinszky János: Harbach, 1944 Anna Frank naplója

VI. Szórakoztató irodalom 4 óra

Irodalom és mozgókép Agatha Christie egy Poirot-novellája	<ul style="list-style-type: none">– Az eddigi irodalmi ismeretek felelevenítése és alkalmazása a
--	--

	<p>választott mű értelmezésében</p> <p>FOGALMAK</p> <p>szórakoztató irodalom, manipuláció és hitelesség, krimi, detektívregény</p>
--	---